

Alena Vitásková: Temelín postavený na technologiích Sovětského svazu pomohl nejen ČR. Proč se bezpečnost neřešila 30 let?

- CZ24 News | 4. února 2021

ČESKO: Tendru na dostavbu nového bloku v Dukovanech se podle ministra Havlíčka nejspíše nezúčastní Čína. Také zatím není rozhodnuto o RF, a to navzdory tomu, že na pěti potenciálních dodavatelích trvají zástupci energetiky a byznysu. Bývalá ředitelka Energetického regulačního úřadu Alena Vitásková vysvětlila ekonomické a politické aspekty rozhodování.

27. ledna po setkání zástupců vlády s opozičními stranami ministr průmyslu Karel Havlíček uvedl, že účast Číny jako hlavního dodavatele dostavby AE Dukovany není představitelná. „V zásadě se všichni kloníme k tomu, že Čína je pro nás nepředstavitelným potenciálním dodavatelem v rámci vypsaného tendru. Současně je politická garnitura rozdělena v tom, že určitá část politiků by chtěla vyřadit i Rusko, další část ho tam pak chce nechat,“ prohlásil ministr.

I když podle Havlíčka premiér Andrej Babiš vidí Rusko jako součást konsorcia v čele s francouzskou EdF, opozice trvá i na vyloučení z tendru Rosatomu, a to z bezpečnostních a geopolitických důvodů. Opačný názor mají zástupci tzv. tripartity, podle nichž by snížení počtu dodavatelů znamenalo prodražení projektů a následné zvýšení ceny energií. Nepříjemným pro ně se jeví i odklad vyhlášení termínu tendru, a to především kvůli závazku ČR k unijní uhlíkové neutralitě.

„Není na co čekat. Jádru v Česku chceme a potřebujeme, jako podmínku pro útlum uhlí v roce 2038 ho uvádí doporučení Uhelné komise. Vláda si také dala výstavbu nových jaderných bloků jako svůj cíl do programového prohlášení, zatím ale nevypsala ani tendr. Není žádný důvod pro odkládání tak zásadní věci,“ řekl prezident Svazu průmyslu a dopravy Jaroslav Hanák.

Změna názoru na čínskou společnost CGN, stejně jako i možný vývoj ceny s menším počtem uchazečů pro Sputnik okomentovala advokátka a zkušená odbornice v oboru energetiky a bývalá ředitelka Energetického regulačního úřadu Ing. Alena Vitásková.

(Ne)bezpečné technologie

Sputnik: Po setkání vlády s představiteli opozice ministr průmyslu Karel Havlíček oznámil, že stejně jako premiér Babiš i on vidí ruskou společnost Rosatom jako účastníka konsorcia v čele s francouzskou společností EdF. Původně byly Rusko i Čína ve zprávě BiS označovány za hlavní nebezpečí pro Českou republiku. Proč se podle Vás najednou rozhodlo, že Čína by neměla v tendru být a o Rusku se uvažovat bude?

Alena Vitásková: K celému tendru se nelze vyjádřit bez dalšího. Jádro má své přívržence i odpůrce, kteří se snaží mnohdy bez hlubších znalostí v oblasti energetiky vystupovat a populisticky hájit naprosté nesmysly. Předně si musíme uvědomit, že jaderné zdroje, které byly v bývalém Československu vybudovány již v době před tzv. sametovou revolucí, a v novodobé historii byly další bloky Temelína dobudovány, tak tyto zdroje naprosto spolehlivě a bezpečně vyrábí elektrickou energii, kterou dokonce můžeme vyvážet, tyto zdroje zachránily mnoho zemí EU, včetně Německa, před hrozícím blackoutem, který v uplynulých týdnech ohrožoval velkou část Evropy. Jsou to zdroje vybudované na technologiích tehdejšího Sovětského svazu a v té době našeho vyspělého jaderného strojírenství. *Byli jsme snad těmito zdroji bezpečnostně ohroženi v posledních třiceti letech? Považují za irrelevantní vyřadit některé možné uchazeče z účasti v tendru, když máme tak dobrou dlouhodobou zkušenost.*

Tendr, který bude, nebo možná nebude nakonec vypsán, možná nebude ukončen kontraktem. Před pár léty jsme to zažili a fiasko, které bylo završením této soutěže (pozn. tendr byl nakonec zrušen), stálo všechny zúčastněné strany nemalé finanční prostředky. Ale to je minulost, snad se nebude opakovat.

Pan Havlíček a pan premiér Babiš se vyjadřují, koho do tendru připustí a koho nepřipustí, kdo by mohl být v konsorciu. Nechci snižovat jejich odborné znalosti, ale „všeználcí“ v oblasti jádra jsou pro národ nebezpeční. Možná, že si neuvědomují, že ČEZ je akciová společnost, za kterou odpovídají orgány společnosti (představenstvo, dozorčí rada), že ve vedení společnosti jsou špičkoví odborníci v této oblasti, že jsou ve společnosti minoritní akcionáři, kteří nemohou být poškozeni, například nepatřičným zasahováním do tendru. Pak může český stát čelit žalobám i z jejich strany, pokud budou ve výsledku poškozeni.

V této oblasti musí být preferována odbornost, nikoliv ideologie, o které víme, že je proměnná.

Vyloučit kohokoliv z tendru, tím myslím Čínu, či dávat podmínky, že Rosatom se může zúčastnit v konsorciu s EdF, tomu nerozumím. Víme, že EdF bojuje s dostavbou jaderných zdrojů v jiných zemích, a to jak termínově, tak rozpočtově. Víme, že Rosatom disponuje špičkovou technologií.

Nemám ráda hru s „cinknutými“ kartami. Zásah politiků, kteří jsou navíc členové nechvalně známého zájmového sdružení Aspen, které rozhodně nechrání zájmy našich občanů, to je na pováženou, ne-li v rozporu s Ústavou. Takoví lidé by měli být zcela vyloučeni z jakéhokoliv rozhodování o státních věcech, natož v tak zásadní oblasti, kterou bezesporu je zajištění energetických zdrojů.

Pan Babiš? Pan Havlíček? Ti tu dávno nebudou.

Jaroslav Míl, vládní zmocněnec pro jadernou energetiku na dotaz opoziční poslankyně Heleny Langšádlové (TOP 09), zda cenu projektu ovlivní vyřazení z projektu dvou zmíněných odavatelů, odpověděl záporně. „Na cenu projektu má zásadní vliv dostatek času na předložení závazných nabídek a dále celková organizace a kvalita přípravy a provedení výběrového řízení podle mezinárodně uznávaných a standardně aplikovaných postupů,“ řekl Míl. Co si o jeho slovech myslíte? Skutečně větší počet účastníků tendru negarantuje příznivou cenu projektu?

Nerada hodnotím to, co někdo řekl. Nevím, zda to nebylo vytrženo z kontextu.

Osobně pana Míla znám, je uznávaný odborník, zkušený manažer a připadá mi přinejmenším zarážející, že by takovou „pitomost“ mohl říci.

Jeho stanovisko, které uvádíte, vyznívá jako fráze nějaké PR agentury nebo výrok mediálních poradců pana premiéra Babiše. Údajně někteří z nich pracují na jednotlivých ministerstvech, tak možná i u pana zmocněnce Míla. Takže raději budu odpovídat na otázku: „Zda cenu projektu ovlivní vyřazení dvou zmíněných dodavatelů?“ Tím rozumím dodavatele Čínu a Rusko.

Pochopitelně, že to má vliv na cenu a další podmínky. Když vyloučíte předem dva významné uchazeče, aniž by se tendru mohli zúčastnit, tak zbývajícím vytvoříte příznivější prostředí pro soutěž – zbavíte je konkurence, aniž by s ní museli soutěžit. To musí mít vliv na výsledek soutěže, a to ve všech jejích aspektech. Ať již je to cena, termín, kvalita a celá řada dalších. Cena určitě nebude nižší, ale naopak.

Pochopitelně, že můžete uchazeče vyloučit i v průběhu tendru, či podle podmínek tendru nepostoupí např. do dalšího kola výběru při nesplnění zadání atd. Pak záleží na tom, zda se jedná o diskriminační – úmyslně vyrobenou podmínku, cílenou na určitého uchazeče, aby mohl být ze soutěže vyloučen. I to se nejednou v zakázkách stává, pak je to záležitost pro řešení pro úplně jiné orgány.

Zajistit energetické zdroje do budoucna není věcí, kterou by měli řešit laici, „politictí zimní králové“ (pozn. „politický zimní král“ je bez šance na dlouhodobý mandát a postrádá národohospodářskou vizi). Pokud se předem vylučují účastníci tendru pod krkolomnými důvody, tak ať se udělá výběr v nouzovém stavu, to nemusí být soutěž... a vybere se dodavatel podle politického zadání například podivného zájmového seskupení Aspeny.

V každém případě ponесou důsledky těchto nekvalifikovaných, politicky motivovaných rozhodnutí v plném rozsahu občané České republiky.

Autor: Tatjana Naronskaja

Zdroj: <https://cz.sputniknews.com/>